

Věc : Státní dozory 2021 – obecné informace o výsledcích kontrol

V roce 2021 bylo pověřenými pracovníky DÚ, sekce stavební provedeno **404** výkonů státního dozoru.

Výkon státního dozoru byl s ohledem na přetrvávající růst střetů silničních a drážních vozidel na železničních přejezdech zaměřen na přejezdy. Státní dozor byl proveden u 45 železničních přejezdů na celostátních a regionálních drahách. V oblasti železničních přejezdů byl výkon státního dozoru zaměřen zejména na zajištění rozhledových poměrů dle ČSN 73 6380 Železniční přejezdy a přechody. V době výkonu státního dozoru nebyly zjištěny závažné závady. Nebylo tedy nutné přijímat opatření k odstranění nedostatků podle § 59 odst. 3 zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o drahách“). S přihlédnutím k výše uvedenému lze zkonstatovat, že nárůst mimořádných událostí na přejezdech je způsoben častějším porušováním pravidel silničního provozu ze strany řidičů motorových vozidel. V této souvislosti nelze pominout, že z důvodu zajištění bezpečnosti na železničních přejezdech byl v roce 2021 zaznamenán zvýšený počet řízení o změně rozsahu a způsobu zabezpečení křížení železniční dráhy s pozemní komunikací v úrovni kolejí. V rámci těchto správních řízení vykonali pověřeni pracovníci Drážního úřadu šetření na místě samém. V roce 2021 bylo v předmětné věci vedeno řízení a vydáno 109 rozhodnutí.

V roce 2021 byl proveden i státní dozor se zaměřením na dodržování § 49e zákona o drahách, zda u dráhy, která je součástí evropského železničního systému, při provozování a údržbě splňují strukturální a provozní subsystémy a jejich jednotlivé části základní požadavky na konstrukční a provozní podmínky a technické specifikace propojenosti. Státní dozor byl zaměřen na plnění § 25 a § 26 vyhlášky č. 177/1995 Sb., kterou se vydává stavební a technický řád drah, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „vyhlášky č. 177/1995 Sb.“), včetně přílohy č. 1 k této vyhlášce, na tratích celostátních drah, které jsou dle § 3a zákona o drahách součástí evropského železničního systému. V rámci státního dozoru nebyly v této oblasti zjištěny nedostatky, dokumentace, evidence, předepsaná měření a kontroly probíhají v časových intervalech stanovených v citované vyhlášce.

Dále byl výkon státního dozoru zaměřen zejména na provádění údržby a kontrol dráhy v rozsahu nezbytném pro její provozuschopnost (§ 20 odst. 1 zákona o drahách), na plnění povinností provozovatele dráhy (§ 22 odst. 1 písm. d) a e) zákona o drahách), dále na provádění pravidelných prohlídek a měření staveb drah v souladu s ustanoveními přílohy č. 1 vyhlášky č. 177/1995 Sb. Na železničních tratích nebyly nedostatky zjištěny. Rovněž byly prováděny státní dozory zaměřené na kontrolu označení železničních stanic a zastávek, zveřejňování jízdních řádů, zjišťování zdrojů ohrožení dráhy. Podle výsledků státního dozoru tramvajových tratí jsou i zde prohlídky pravidelně prováděny ve lhůtách stanovených vyhláškou a zjištěné závady jsou průběžně odstraňovány. Výkon státního dozoru byl na tramvajových tratích dále zaměřen na plnění § 64 vyhlášky č. 177/1995 Sb. V této oblasti nebyly závady shledány. Na tramvajových tratích bylo provedeno celkem 17 státních dozorů.

Z dlouhodobého hlediska jsou však trvale zjišťovány nedostatky na vlečkách, proto byl výkon státního dozoru zaměřen i tímto směrem. Výkon státního dozoru byl proveden na 8 vlečkách různých vlastníků a provozovatelů vleček. Byly zjištěny nedostatky v umístění návěstí (např. „Posun zakázán“), dále vzrostlá zeleň, která zasahovala do průjezdného profilu vlečky a také vzrostlá zeleň, která bránila v rozhledových poměrech v blízkosti železničních přejezdů. Zjištěné nedostatky jsou ve stanovených lhůtách odstraňovány. Dále byly zjištěny závady stavebně technických konstrukcí v místě přejezdu vlečky (propadlá pryžová deska mezi kolejemi, výtluky v živičném povrchu vně koleje, poškozené úhelníky vymezující prostor pro žlábek, poškozené železobetonové panely atd.). Náprava zjištěných nedostatků je řešena s vlastníky vleček postupem dle zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Sekce provozně-technická vykonala v roce 2021 celkem **210** státních dozorů.

Odbor drážní dopravy a licencí v rámci své činnosti vykonával státní dozory především u provozovatelů drah a dopravců se zaměřením na kontroly vnitřních předpisů, systémů bezpečnosti, odborné a zdravotní způsobilosti strojvedoucích a ostatních osob. Oddělení úředních povolení a licencí v rámci své působnosti zaměřovalo své státní dozory na vlečky, kde kontrolovali jeho zaměstnanci plnění povinností provozovatele a vlastníka dráhy, dopravců. V roce 2021 nebyly při státních dozorech zjištěny významné nedostatky, zjištění se týkalo neplnění oznamovací povinnosti údajů uvedených v úředním povolení a licencích, nedostatky ve vnitřních předpisech, popř. chyby v označení dráhy zjištěné obchůzkou vlečky. Zaměstnanci oddělení drážní dopravy a práv cestujících prováděli běžnou činnost v oblasti státních dozorů, ve spolupráci s ostatními odbory se prováděly dozory na osvědčení dopravce a systémy bezpečnosti. Podle plánu se měly vykonat 2 státní dozory za měsíc. Na základě vzájemné dohody Drážního úřadu a Dopravného úřadu jsme vykonali v listopadu 2021 společný státní dozor na dopravce LOKORAIL, a.s. provozující drážní dopravu na české i slovenské železniční síti. Drážní úřad také zintenzivnil kontrolní činnost na vlacích různých osobních dopravců, kde mimo jiné kontroloval činnost strojvedoucích vlakového doprovodu, označení vlaku apod. Zjištěné závady v minulém roce nijak nevybočovaly ze zjištění z předchozích let, jednalo se o neoznamování změn týkající se podkladů pro vydání osvědčení dopravce, závady v kontrolní činnosti dopravců a drobné rozpory v činnosti dopravců vůči vnitřním předpisům. Kontroly na vlacích významné pochybení nezjistily. V roce 2021 došlo také ke zvýšení kontrolní činnosti na vybavení železničních zastávek a stanic z pohledu povinností provozovatele dráhy se zaměřením na cestujícího. Oddělení způsobilosti osob v roce 2021 vykonalo samostatně celkem 5 státních dozorů u dopravců. Státní dozory byly vykonány se zaměřením na odbornou a zdravotní způsobilost osob řídících drážní vozidla na dráze celostátní, regionální a vlečce. Pozornost byla věnována podkladům pro vydaná osvědčení strojvedoucího, provedených školení, zkoušek odborné způsobilosti, rejstříku vydaných osvědčení strojvedoucích, záznamů o provedených kontrolách, průběhu zkoušek zvláštní odborné způsobilosti a činnost akreditovaných školicích středisek pro výcvik strojvedoucích.

Odbor drážních vozidel a ECM vykonával i v roce 2021 státní dozory zaměřené na bezpečné provozování drážních vozidel. Celkem bylo provedeno 53 státních dozorů. Oddělení železničních vozidel se zaměřilo zejména na provádění technických kontrol, revizí a prohlídek a vedení příslušné dokumentace. Dále se zaměřilo na vlastní provádění údržby, zejména ve vztahu k dokumentaci pro údržbu vozidel. Oddělení MHD a interoperability se zaměřilo na provádění technických kontrol a ověřování systému údržby a oprav drážních vozidel (tramvajů a trolejbusů). Oddělení ECM a svařování provádělo státní dozory v rámci udělování osvědčení pro subjekty odpovědné za údržbu dle prováděcího nařízení Komise (EU) 2019/779 a ověřovalo, zda subjekty odpovědné za údržbu i nadále splňují kritéria stanovená ve směrnici (EU) č. 2016/798. Dále se oddělení zúčastnilo kontrol plnění povinností vztahených k provozu a opravám drážních vozidel z hlediska svařování a defektoskopie.

Odbor se také zúčastnil komplexních dozorů organizovaných OBL.

Odbor určených technických zařízení vykonal státní dozory ve věcech drah u 47 dozorovaných subjektů. Oddělení dopravních, plynových, tlakových a zdvihacích zařízení (dále jen

„DPTZ“) vykonalo v roce 2021 státní dozory celkem u 20 dozorovaných subjektů. Oddělení pevných elektrických zařízení vykonalo v roce 2021 celkem státní dozory u 2 dozorovaných subjektů. Z toho byly vykonány 2 státní dozory v rámci komplexních dozorů prováděných odborem bezpečnosti a licencí provedených za účasti pracovníků oddělení DPTZ (v odbornosti tlakových zařízení a zdvihacích zařízení). V rámci samostatných státních dozorů konaných odborem UTZ byly tyto provedeny u provozovatelů železničních drah, dopravců nebo u dopravních podniků. V odbornosti zdvihacích a dopravních zařízení byly dále vykonány státní dozory u 1 provozovatele lanové dráhy a u 1 provozovatele lyžařských vleků. Oddělení RID a svařování celkem vykonalo 25 státních dozorů se zaměřením kontroly v provozu a to na plnění povinností dopravců podle kapitoly 1.4 předpisu RID, jakož i plnění povinností odesílatelů, příjemců, provozovatele železniční infrastruktury a dalších účastníků ve smyslu kapitoly 1.4 RID. Jednalo se i o kontroly v kolejišti provozovatele dráhy celostátní Správy železniční dopravní cesty, státní organizace (Správa železnic, státní organizace) v obvodech PO Děčín, PO Beroun, PO Nymburk, PO Kolín a PO Kralupy nad Vltavou. Při výkonech kontrol se pozornost týkala především plněním požadavků stanovených pro železniční cisternové vozy, jejich značení ve smyslu kapitol 5.3 a 5.4 RID a na platnost průkazů způsobilosti cisteren těchto vozů. Pozornost byla rovněž věnována dokladům o školení pracovníků podílejících se na přepravě nebezpečných věcí, platnosti osvědčení bezpečnostního poradce pro přepravu nebezpečných věcí, uzavřeným smlouvám s bezpečnostními poradci, posledním výročním zprávám o činnostech při přepravě nebezpečných věcí, bezpečnostním (havarijním) plánům, a dále hlášením o nehodách a mimořádných událostech při přepravě nebezpečných věcí. Při kontrolách byly vesměs zjišťovány nedostatky, které přímo neohrožovaly provoz a přepravu nebezpečných věcí a které byly ve většině případů odstraněny během vlastní kontroly.

V roce 2021 byl uskutečněn odborem určených technických zařízení podle ustanovení zvláštního právního předpisu dozor nad stanovenými výrobky (§ 18 odst. 1 písm. b) zákona č. 22/21997 Sb. a § 49 zákona č. 90/2016 Sb) a ostatními výrobky (§ 7 odst. 1 zákona č. 102/2001 Sb.) určenými pro provozování dráhy a drážní dopravy, které jsou součástí dráhy nebo drážních vozidel, nad drážními vozidly, určenými technickými zařízeními a nad strukturálními a provozními subsystémy na dráhách zařazených do evropského železničního systému v souladu s ustanovením § 55 odst. 2 zákona o dráhách.

Byl proveden 1 dozor u přemístěné lanové dráhy, a to na dílčí systémy a bezpečnostní prvky lanových drah v souladu s ustanovením čl. 39 nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 2016/424/EU.

U všech vykonaných dozorů u jednotlivých subjektů nebylo nutné přikročit k uplatnění ochranné doložky či uložení sankcí.

Výsledky státních dozorů za rok 2021 budou využity při zaměření státních dozorů DÚ pro rok 2022. V roce 2022 budou nadále pokračovat i následné státní dozory na základě vlastních zjištění.

doc. Ing. Jiří Kolář, Ph.D.
ředitel Drážního úřadu